

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра прикладної економіки

**МАТЕРІАЛИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
дисципліни «Основи менеджменту»**

для студентів спеціальності
7.090301 Розробка родовищ корисних копалин

**Дніпропетровськ
2010**

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

1. Сутність і головні елементи організацій та процесу управління

1.1. Визначення менеджменту. Поняття формальної організації та її загальних характеристик. Ролі менеджерів (керівників): міжособистісні, інформаційні, пов'язані з прийняттям рішень.

1.2. Ієрархія управління: інституціональний, управлінський та технічний рівні. Менеджер і підприємець.

1.3. Показники успіху організації: виживання, результативність і ефективність діяльності, продуктивність. Гнучкий, адаптивний підхід до управління організацією.

2. Становлення менеджменту і розвиток ділового середовища

2.1. Школи менеджменту: наукового управління, класична, людських відносин і поведінкових наук, науки управління.

2.2. Епохи розвитку бізнес-середовища організації: масового виробництва, масового збуту, постіндустріальна.

2.3. Підходи до управління: процес, система, ситуація.

3. Організація як відкрита система

3.1. Внутрішнє середовище організації: цілі, структура, завдання, технології, персонал. Взаємозв'язок внутрішніх складових організації. Організація як соціально-технічна система.

3.2. Зовнішнє середовище організацій: середовище прямого й непрямого впливу. Складові зовнішнього середовища: законодавчі і політичні чинники, економічні партнери, технології, вплив економіки країни і конкуренції, соціокультурний вплив. Міжнародне оточення.

3.3. Соціальна і юридична відповідальність підприємців.

4. Організаційні структури

4.1. Лінійні повноваження.

4.2. Функціональна структура.

4.3. Дивізіональні структури: продуктова, орієнтована на споживача, регіональна.

4.4. Адаптивні структури: проектна організація, матрична.

4.5. Організація міжнародного бізнесу.

5. Складові стратегічного менеджменту

5.1. Поняття стратегії та стратегічно орієнтованих організацій. Проблеми досягнення балансу серед різних видів рішень.

5.2. Концепція синергізму в управлінні підприємством.

5.3. Аналіз конкурентоспроможності організації з використанням матричних моделей.

5.4. Характеристика опору змінам і принципи управління ними.

6. Процес мотивації

6.1. Сутність і призначення мотивації. Потреби: первинні і вторинні. Винагорода зовнішня і внутрішня.

6.2. Теорії мотивації: змістовні, процесуальні.

7. Прийняття управлінських рішень

7.1. Визначення і види рішень: організаційні, запрограмовані, незапрограмовані. Компроміси про визначення рішень.

7.2. Підходи до прийняття рішень: інтуїтивний, заснований на судженнях, раціональний. Алгоритм раціонального рішення. Релевантна інформація.

7.3. Чинники, що впливають на прийняття рішень: особистісні оцінки керівника, середовище прийняття рішень, інформаційні та поведінкові обмеження, негативні наслідки невірних рішень, взаємозалежність рішень.

8. Комунікаційні процеси

8.1. Важливість інформації для управління організацією. Види комунікацій: зовнішні і внутрішні, горизонтальні і вертикальні, формальні і неформальні.

8.2. Схема і складові комунікаційного процесу.

8.3. Причини неефективних комунікацій: інформаційні перевантаження, незадовільна організаційна структура, семантичні та невербальні перешкоди, відсутній зворотній зв'язок, низький рівень спілкування.

9. Контроль

9.1. Значення контролю і його види: превентивний, поточний, заключний. Зворотній зв'язок при контролюванні.

9.2. Характеристики ефективного контролю.

10. Керівництво групами і управління конфліктами

10.1. Форми влади: заснована на примусі або винагороді, експертна влада, еталонна влада, законна влада.

10.2. Вплив за допомогою переконання та участі. Типи конфліктів: функціональний, дисфункціональний, особистісний, міжособистісний, між особистістю і групою, між групами.

10.3. Причини конфлікту: розподіл ресурсів, взаємозалежність завдань, розходження у цілях, цінностях, незадовільні комунікації тощо.

10.4. Модель конфлікту. Управління конфліктною ситуацією: структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1 (1-4 теми)

1. В чому полягає сутність та призначення процесу управління організацією.
2. Наведіть приклади та поясніть головні характеристики формальних організацій. Яке значення мають неформальні організації в менеджменті.
3. Наведіть і поясніть приклади, які відбивають різні підходи до управління (процес, система, ситуація).
4. Що розуміють під ієрархією управління. Яке її значення для ефективного управління організацією.
5. Чи може одна людина бути одночасно успішним менеджером та підприємцем. Наведіть приклади.
6. Яким чином менеджери можуть використовувати розуміння юридичної та соціальної відповідальності підприємства.
7. Поясніть особливості поглядів представників школи наукового управління. Які їх найбільші здобутки.
8. Які нові погляди, на відміну від представників школи наукового управління, були розвинуті адміністративною (класичною) школою.
9. Поясніть прогресивність поглядів на можливості підвищення ефективності управління організацією представників школи людських відносин та школи поведінкових наук.
10. За яких причин виникла школа науки управління. Який вплив на методи управління вона здійснює.
11. З якими тенденціями пов'язують еволюцію бізнес-середовища організації. Надайте узагальнюючу характеристику епохам його розвитку.
12. На прикладі будь-якого підприємства поясніть внутрішнє середовище організації, його складові, імовірність змінювання тощо.
13. На прикладі будь-якого підприємства поясніть зовнішнє середовище організації, його складові, імовірність змінювання, вплив на підприємство тощо.
14. Поясніть чинники, які враховують при розробці організаційної структури підприємства.
15. Поясніть сутність та назвіть переваги функціональної структури управління підприємством.
16. З якою метою формують матричну структуру управління підприємством.

1. Доведіть або спростуйте необхідність стратегічного управління в організації. Чи існує необхідність керівництву успішного підприємства здійснювати заходи стратегічного управління?
 2. Проаналізуйте підстави прийняття управлінських рішень. За яких умов ті або інші підстави набувають пріоритетного значення?
 3. Що розуміють під стратегією. Поясніть сутність окремих видів стратегій, які мають місце в організації.
 4. На прикладі матричної моделі "Бостонської консалтингової групи" поясніть призначення, переваги та обмеження цього інструменту стратегічного планування.
 5. Поясніть мотиви менеджерів до впровадження стратегій диверсифікації та інтернаціоналізації діяльності підприємства
 6. Поясніть сутність та можливості управління внутрішнім опором змінам при впровадження стратегічних планів.
 7. Поясніть сутність та призначення процесу мотивації.
 8. Надайте стислу характеристику змістовним теоріям мотивації. Наведіть приклади імовірного їх застосування.
 9. Надайте стислу характеристику процесуальним теоріям мотивації. Наведіть приклади імовірного їх застосування.
 10. Які види рішень за ступенем їх обґрунтування приймаються менеджерами на підприємстві. Приведіть приклади.
 11. Поясніть важливість комунікацій для ефективного управління організацією. Поясніть складові елементи комунікаційного процесу.
 12. Наведіть приклади комунікацій в організації. Поясніть причини неефективних комунікацій та можливості їх усунення.
 13. Наведіть приклади та поясніть окремі види комунікацій в організації. Який вплив здійснюють комунікації на ефективність менеджменту?
 14. Поясніть інтерес менеджменту до визначення сутності конфліктів в організації
 15. Наведіть причини та можливі способи вирішення конфліктних ситуацій в організації. На підставі чого обирається спосіб вирішення конфлікту?
 16. Наведіть можливі види контролю, Яким чином обрати правильний вид, що має бути використаний менеджером?
 17. Розкрийте сутність характеристик ефективного контролю
-

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. – М.: Дело, 1992. – 702 с.
 2. Шегда А.В. Основы менеджмента: Учебное пособие. – К.: КОО, 1998. – 512 с.
 3. Гріфін Р., Яцура В. Основы менеджменту: Підручник. – Львів: Бак, 2001. – 624 с.
 4. Менеджмент: ситуаційні вправи / Упоряд. О.І. Сидоренко, П.С. Редько. – К., 2004.
 5. Осовська Г.В. Основы менеджменту: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 556 с.
 6. Мартыненко Н.М. Основы менеджмента: Учебник. – К.: Каравелла, 2003. – 496 с.
 7. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия.-СПб:Питер,1999.-416 с.
 8. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия.-СПб:Питер,1999.-416 с.
 9. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління підприємством. – К.: ЦНЛ, 2004. – 400 с.
 10. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент /Пер. с англ. под ред. О.А. Третьяк и др.-СПб:Питер, 1999.-896 с.
 11. Лэнд П.Э. Менеджмент - искусство управлять. Секреты и опыт практического менеджмента. - М.:ИНФРА-М, 1995.-143 с.
 12. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: конкуренция и ситуации: Уч. для вузов. - М.: Инфра-М, 2000.-412с.
 13. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: Учебник. – М.: Гардарики, 2000. – 528 с.
-

Матеріали методичного забезпечення дисципліни «Основы менеджменту» для студентів спеціальності 7.090301 Розробка родовищ корисних копалин / Упорядн.:В.А. Шаповал. - Дніпропетровськ: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2010. – 10 с.